- Os byddwch chi a/neu'r dioddefwr yn penderfynu nad ydych eisiau cyfarfod, fe all yr un broses ddigwydd gan drosglwyddo negeseuon trwy'r hwylusydd.

A gaf fi ddweud na wrth y drefn cyfiawnder adferol a dal i gael Rhybudd Amodol?

Cewch. Y CPS fydd yn penderfynu a ydych yn addas i gael Rhybudd Amodol ai peidio. Ni fydd eich penderfyniad i gymryd rhan mewn cyfiawnder adferol ai peidio yn effeithio ar y penderfyniad hwn.

Ond, dyma rai rhesymau da dros gytuno i gymryd rhan mewn cyfiawnder adferol:

- Helpu i wneud iawn am y niwed rydych wedi'i achosi, os yw'r dioddefwyr eisiau cyfathrebu â chi.

- Cael cyfle (ar ôl cyfathrebu â'r dioddefwr) i awgrymu sut gallwch wneud iawn am y niwed rydych wedi'i achosi, yn hytrach na bod yr heddlu a'r CPS yn penderfynu ar amodau eich Rhybudd.

A gaf fi ddod â rhywun gyda mi i gyfarfod cyfiawnder adferol?

Cewch. Bwriad cyfarfodydd cyfiawnder adferol yw rhoi cyfle i bawb a ddioddefodd yn sgil trosedd gael dweud ei ddweud. Gall y cyfarfodydd hyn weithio'n well hefyd os oes pobl yno i'ch cefnogi. Bydd yn gyfle i bawb gael dweud pa effaith a gafodd y digwyddiad arnynt. Bydd cyfle i'r dioddefwr hefyd ddod â rhywun i'w gefnogi

Beth os byddaf yn newid fy meddwl?

Mae gennych hawl i newid eich meddwl ynghylch cymryd rhan mewn cyfiawnder adferol unrhyw bryd, ond fe allai newid eich meddwl wedyn achosi mwy o niwed i'r dioddefwr ac arwain at ffordd arall o ddelio â'r mater. Felly mae'n bwysig meddwl yn ofalus nawr a yw hyn yn rhywbeth rydych eisiau ei wneud ac unwaith y byddwch wedi penderfynu cymryd rhan, fe ddylech wneud pob ymdrech i gwblhau'r broses.

Os oes gennych ragor o gwestiynau am gyfiawnder adferol neu unrhyw beth yn y daflen hon, siaradwch â'r swyddog sy'n delio â'ch achos neu eich cynghorydd cyfreithiol neu gynrychiolydd. Gallant eich rhoi mewn cysylltiad â rhywun i'ch helpu i benderfynu a yw cyfiawnder adferol yn addas i chi.

Argraffwyd gan Blackburns of Bolton, 01204 550803

Cyfiawnder Adferol a'r Rhybudd Amodol

gwybodaeth ar gyfer

TROSEDDWYR

Gwybodaeth gryno a chyffredinol sydd yn y daflen hon.

Mae'n egluro beth yw cyfiawnder adferol a sut y gall fod yn rhan o Rybudd Amodol. Mae angen i chi ddarllen y daflen hon ynghyd â'r daflen: "Y Rhybudd Amodol: yr hyn y dylech ei wybod".

Sylwch: Prosesau gwirfoddol yw prosesau cyfiawnder adferol bob amser i bawb. Fe allwch gael Rhybudd Amodol hyd yn oed os byddwch yn gwrthod cyfiawnder adferol.

Os cewch eich cyhuddo o gyflawni unrhyw drosedd mae gennych hawl i gael cyngor cyfreithiol am ddim.

System Cyfiawnder Troseddol

Beth yw Cyfiawnder Adferol?

Mae Cyfiawnder Adferol yn rhoi cyfle i bawb a fu'n gysylltiedig â throsedd i siarad ynghylch yr hyn a ddigwyddodd, sôn am yr effaith a gafodd arnynt a'r hyn y gellir ei wneud i ddadwneud y niwed.

Gall cyfiawnder adferol fod yn gyfarfod wyneb yn wyneb (cyfiawnder adferol uniongyrchol) rhyngoch chi a'r troseddwr, gyda pherson wedi'i hyfforddi (y hwylusydd) yn cadeirio neu, os nad ydych chi neu'r troseddwr yn teimlo'n gyfforddus â hynny, gellir trosglwyddo negeseuon i'ch gilydd trwy'r hwylusydd (cyfiawnder adferol anuniongyrchol).

Pam fyddwn i eisiau cymryd rhan mewn cyfiawnder adferol?

Mae gwaith ymchwil yn awgrymu bod cyfiawnder adferol yn gallu bod yn ddefnyddiol iawn i bawb, yn enwedig dioddefwyr troseddau.

Os ydych wedi cyflawni trosedd, mae'n bosib y byddwch eisiau cael cyfle i gwrdd (neu gyfathrebu) â'r person a ddioddefodd yn sgil y trosedd, i ymddiheuro neu drafod sut gallwch wneud iawn am y niwed a achoswyd.

Bydd cyfle hefyd i chi sôn am yr hyn a ddigwyddodd.

Beth yw'r cysylltiad rhwng hyn a'r Rhybudd Amodol?

Os byddwn yn penderfynu bod eich achos chi yn addas i gael Rhybudd Amodol, fe allai cyfiawnder adferol ddigwydd:

1) Fel ***amod gwneud iawn*** yn y Rhybudd Amodol. Gallai hyn ddigwydd ble mae'r dioddefwr yn teimlo y byddai cymryd rhan mewn proses cyfiawnder adferol (ynddi ei hun) yn helpu i wneud iawn am y niwed y maent wedi'i ddioddef. Gallai'r broses cyfiawnder adferol fod yn un o nifer o amodau.

2) Neu, gellid defnyddio proses cyfiawnder adferol i adael i chi a'r dioddefwr ***lunio amodau'r*** Rhybudd Amodol. Os bydd cyfiawnder adferol yn cael ei ddefnyddio fel hyn, bydd y broses yn digwydd cyn i chi gael y Rhybudd Amodol, er mwyn i'r holl bobl a ddioddefodd yn sgil y trosedd allu awgrymu amodau addas.

Beth fydd yn digwydd mewn cyfarfod neu "gynhadledd" cyfiawnder adferol?

- Fe fydd llawer o waith paratoi gofalus yn digwydd bob amser cyn y cyfarfod, er mwyn sicrhau bod pawb yn gwybod beth i'w ddisgwyl a gwneud yn siwr y bydd y cyfarfod yn ddiogel i bawb. Mater gwirfoddol i bawb yw cymryd rhan mewn cyfarfod cyfiawnder adferol.

- Yn y cyfarfod bydd yr hwylusydd yn gofyn i bawb sôn am yr hyn a ddigwyddodd, a sut mae'r trosedd wedi effeithio arnynt.

- Pan fydd pawb wedi clywed am effaith y trosedd, byddwch chi a'r dioddefwr a phobl eraill dan sylw yn cael cyfle i siarad am yr hyn y gallwch ei wneud i helpu i wneud iawn am y niwed a achoswyd gennych.

- Pan fydd cyfiawnder adferol yn cael ei ddefnyddio i lunio amodau'r Rhybudd Amodol, bydd yr hwylusydd yn gallu cynghori a yw'r pethau rydych yn eu trafod yn addas fel amodau ffurfiol.

- Ar ddiwedd y gynhadledd, bydd yr amodau a awgrymir yn cael eu hanfon at yr erlynydd — sy'n gweithio i Wasanaeth Erlyn y Goron (CPS) — a'r erlynydd fydd â'r gair olaf ynghylch a yw'r amodau dan sylw yn rhai priodol.

- Mae'n bosib i'r CPS awgrymu amodau eraill yn lle'r rhai a nodwch, os bydd hynny'n angenrheidiol.

- Os ydych chi a'r dioddefwr eisiau cytuno y byddwch yn gwneud pethau sy'n methu bod yn amodau ffurfiol, mae hynny'n iawn. Gall y rhain ddod yn gytundeb gwirfoddol rhyngoch chi a'r dioddefwr; byddwch yn cytuno i'w gwneud yn ychwanegol at y Rhybudd Amodol.